

Sinem GEÇİT¹

Orcid: 0000-0002-4780-7667

Türkan ÖZBAYIR²

Orcid: 0000-0003-2308-1117

¹Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı

²Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı

Sorumlu Yazar (Correspondence Author):

Sinem GEÇİT

sinemgecit@gmail.com

Anahtar Sözcükler:

Profesyonel değerler;
ameliyathane hemşireliği; etik.

Key Words:

Professional values; operating room
nursing; ethics.

Ameliyathane Hemşirelerinin Profesyonel Değerlerinin İncelenmesi

Determination of the Operating Room Nurses' Professional Values

Çalışma, Uluslararası Hemşirelik Uygulamalarında Etik Kongresi, 11-12 Ekim 2017, İzmir, Türkiye'de sözlü sunum olarak sunulmuştur.

Gönderilme Tarihi: 29 Mayıs 2020

Kabul Tarihi: 27 Eylül 2020

ÖZ

Amaç: Bu çalışma, ameliyathane hemşirelerinin profesyonel değerlerinin incelenmesi amacı ile yapıldı.

Yöntem: Tanımlayıcı tipte olan araştırmanın örneklemini Haziran-Eylül 2014 tarihleri arasında bir eğitim ve araştırma hastanesinde görev yapan ameliyathane hemşirelerinden çalışmaya katılmayı kabul eden 72 hemşire oluşturdu. Araştırma verileri araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda hazırlanan 'Birey Tanıtım Formu' ve 'Hemşirelerin Profesyonel Değerleri Ölçeği' kullanılarak toplandı. Veriler, sayı ve yüzdelik dağılımı içeren tanımlayıcı istatistikler, gruplar arası karşılaştırmada ise bağımsız t testi ve ANOVA testi ile analiz edildi.

Bulgular: Araştırmaya katılan hemşirelerin %94.4'ü kadın, %39.0'u 41 ve üzeri yaş grubunda, %44.4'ü üniversite mezunu ve %62.5'i evlidir. Ameliyathane hemşireliği ile ilgili veriler incelendiğinde, hemşirelerin %34.7'sinin 1-5 yıldır ameliyathane hemşireliği çalışma deneyimine sahip olduğu ve %55.6'sının bir ayda 160-180 saat çalışmakta olduğu saptandı. Hemşirelerin %81.9'unun daha önce etik konusunda eğitim aldığı görülmektedir. 'Hemşirelerin Profesyonel Değerleri Ölçeği' puan ortalaması 170.93±22.58 olarak saptandı. Hemşirelerin yaş, cinsiyet, eğitim durumu, ameliyathane hemşiresi olarak çalışma süresi ve etik hakkında eğitim alma durumu ile Hemşirelerin Profesyonel Değerleri Ölçeği puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmadı (p>0.05).

Sonuç: Çalışma sonucunda ameliyathane hemşirelerinin 'Hemşirelerin Profesyonel Değerleri Ölçeği'nden aldıkları puan ortalaması ile profesyonel değerlere ve etik konulara önem verdikleri saptanmıştır. Ameliyathane hemşirelerine profesyonel değerler ve etik ile ilgili eğitimlerin devamlılığının sağlanması önerilmektedir.

ABSTRACT

Objective: This study was carried out to examine the professional values of operating room nurses.

Methods: The sample of the descriptive study consisted of 72 nurses who agreed to participate in the study from the operating room nurses working in a Training and Research Hospital between June-September 2014. The data of the research were collected by using the 'Individual Information Form' of prepared by the researchers in line with the literature and 'Nurses' Professional Values Scale'. Descriptive statistics including data, number and percentage distribution, in the comparison between groups were analyzed using the independent t test and ANOVA test.

Results: Nurses participating in the study 94.4% are women, 39.0% are in the age group of 41 and above, 44.4% are university graduates and 62.5% are married. When the data related to the operating room nursing is examined, 34.7% of the nurses have 1-5 years operating room nursing experience and 55.6% of them work 160-180 hours in a month. It is seen that 81.9% of the nurses have received training on ethics before. The average score of 'Nurses' Professional Values Scale' was 170.93±22.58. There was no statistically significant difference between the age, gender, education level of the nurses, working time as operating room nurses and the level of education about ethics and the mean score of the Nurses' Professional Values Scale (p> 0.05).

Conclusion: As a result of the study, it is seen that the operating room nurses attach importance to professional values and ethical issues with the average score they got from the 'Nurses' Professional Values Scale'. It is recommended that operating room nurses continue to provide professional values and ethical training.

Kaynak Gösterimi: Geçit ve Özbayır. (2020). Ameliyathane Hemşirelerinin Profesyonel Değerlerinin İncelenmesi. EGEHFD, 2020, 36 (3): 145-151.

How to cite: Geçit ve Özbayır. (2020). Determination of the Operating Room Nurses' Professional Values. EGEHFD, 2020, 36 (3): 145-151.

GİRİŞ

Hemşireler günümüzde sadece sağlık bakımı sunan bireyler olmanın yanı sıra araştırma yapma, teoriler geliştirme, politik aktivitelere ve mesleki örgütlere katılma gibi profesyoneller tarafından yerine getirilen işlevleri gerçekleştiren çalışanlar haline gelmiştir. Bunların sonucunda hemşirelikte profesyonellik ve profesyonel değerler kavramları ortaya çıkmıştır (Göriş, Kılıç, Ceyhan ve Şentürk, 2014). Hemşirelik mesleği, insanların yaşamına, onuruna, değerlerine ve kararlarına saygı duyarak hizmet vermelerini gerektirmektedir. Hemşirelerin bu hizmeti sağlayabilmeleri için kişisel ve profesyonel davranışlarını yönlendiren, bireyin tutum ve davranışlarını etkileyen değerleri belirlemeleri ve bireyle birlikte bunlara uygun yaklaşımları seçmeleri gerekmektedir (Orak ve Alpar, 2012).

Değer; davranışa rehberlik eden ve bireyin kendini adadığı idealler ve inançlardır (Göriş ve diğerleri, 2014; Vezeau, 2006). Değerler, yaşamın daha ilk evrelerinde kazanılmaya başlanır, yaşama anlam ve yön verir ve mesleki formasyon kazanılması sürecinde eğitsel stratejilerle yönlendirilebilirler (Karagöz, 2000; Orak ve Alpar, 2012; Weis ve Schank, 2000). Meslek tarafından kazanılan ve benimsenen değerler mesleki standartların gelişmesini sağlamaktadır (Göriş ve diğerleri, 2014). Kendi değer sistemimizi bilmek ve kabullenmek, karar verme durumlarında neden ve nasıl tepki ve karşılık verdiğimiz anlamamızda bir temel oluşturur. Çalışanların sahip olduğu değerler, sunulan bakımın kalitesini yansıtmaktadır (Göriş ve diğerleri, 2014).

Profesyonellik, yüksek oranda uzmanlık, bilgi, beceri, tutum ve davranış biçimidir ve alanında eğitim almış uzman kişilerce yürütülen ve ilgili meslek örgütleriyle desteklenerek sunulan hizmettir (Göriş ve diğerleri, 2014, Vicdan, 2010). Sağlık hizmetlerinin sunumunda hemşireler anahtar rol oynamaktadır ve profesyonel bir meslek mensubu olarak hizmet vermektedirler (Göriş ve diğerleri, 2014). Profesyonel değerler ise uygulamaların kaynağıdır ve yaş, cinsiyet, eğitim ve medeni durumu gibi sosyo-demografik faktörlerden etkilenebilmektedir (Göriş ve diğerleri, 2014; Lin ve Wang, 2010; Sabancıoğulları ve Doğan, 2012).

Hemşireler, davranış ve tutumlarını hizmet sundukları toplumda savunurken ve etik ikilemlerle karşılaştıklarında karar verirken etik ilkeler ve profesyonel değerler gibi dayanaklara gereksinim duyarlar (Göriş ve diğerleri, 2014). Hemşirelik mesleğinde eşitlik, insan onuru, alturizm, adalet ve doğruluk olmak üzere beş temel değer yer almaktadır (Shaw ve Degazon, 2008). Profesyonel değerler, hastalarla, meslektaşlarla, diğer meslek grupları ile ve toplumla etkileşimde rehberlik etmekte, hemşirelik uygulamalarında temel oluşturmakta ve hemşirelerin değer yüklü uygulamaları konusunda karar vermelerine yol göstermektedir (Sabancıoğulları ve Doğan, 2012; Sellman, 2011).

Gelişen teknoloji, bireylerin hakları ve hemşirelerin değişen rolü, çalışma alanında uygulayıcı pozisyonda olan hemşirelerin karşılaşacağı etik sorunlara yol açabilmekte ve profesyonel değerler çerçevesinde çözüm bulmaları beklenmektedir (Aslan, Vural ve Avcı, 2003; Schroeter, 1999). Bu sorunların karşılaşıldığı ve hemşirenin görev alanlarından biri olan ameliyathaneler de, hemşirenin profesyonel değerler çerçevesinde etik karar verme sürecine katıldığı ortamlar arasında yer almaktadır (Aslan ve diğerleri, 2003). Bu nedenle ameliyathane hemşirelerinin profesyonel değerlerinin belirlenmesinin, ameliyathane hemşirelerinin sahip olduğu değerleri ortaya çıkararak etik konulara verdikleri önemin belirlenmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

YÖNTEM

Bu araştırma tanımlayıcı kesitsel tiptedir. Veriler, Haziran-Eylül 2014 tarihleri arasında bir eğitim ve araştırma hastanesinde yürütüldü. Araştırmaya, eğitim ve araştırma hastanesinde ameliyathane hemşiresi olarak görev yapan 84 hemşireden araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden 72 ameliyathane hemşiresi dahil edildi.

Verilerin toplanması

Veri toplama yöntemi

Veriler, araştırmacılar tarafından Haziran-Eylül 2014 tarihleri arasında bir eğitim ve araştırma hastanesinde ameliyathane hemşiresi olarak görev yapan ve araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden hemşireler ile yüz yüze görüşme yöntemi kullanılarak toplandı.

Veri toplama araçları

Araştırmada literatür (Aslan ve diğerleri, 2003; Göriş ve diğerleri, 2014; Orak ve Alpar, 2012) ışığında hazırlanan 'Birey Tanıtım Formu' ve 'Hemşirelerin Profesyonel Değerleri Ölçeği'ni içeren iki ayrı bölümden oluşan soru formu kullanıldı.

Birey Tanıtım Formu: Formda, hemşirelerin yaşı, cinsiyeti, medeni durumu, eğitim durumu ve gelir durumu, kaç yıldır ameliyathane hemşiresi olarak çalıştığı, aylık çalışma saati, etik hakkında eğitim alıp almadığı ve eğitim aldı ise eğitimi nereden aldığı gibi tanımlayıcı bilgilerini toplamaya yönelik 10 soru yer aldı.

Hemşirelerin Profesyonel Değerleri Ölçeği: Ölçek, ameliyathane hemşirelerinin profesyonel değerlerini saptamak amacıyla kullanıldı. Bu ölçek, Weis ve Schank (2000) tarafından ilk olarak Amerikan Hemşireler Birliği'nin etik kurallarını yansıtmak ve hemşirelerin sahip olduğu değerleri ortaya çıkarmak amacıyla geliştirilmiştir (Weis ve Schank, 2000). Ölçeğin Türkiye'deki geçerlik güvenirliği Orak ve Alpar (2012) tarafından yapılmıştır (Orak ve Alpar, 2012). Ölçeğin beşli likert tipi son derece önemli (5), çok önemli (4), önemli (3), biraz önemli (2), önemli değil (1) şeklindedir, 44 maddesi ve beş alt boyutu vardır. Hemşirelerin verdikleri cevaplar sonucunda puanlanan maddelerin toplamı ile ölçeğin toplam puanı belirlenmektedir. Ölçeğin toplam puanı 44-220 arasındadır. Ölçekten alınan toplam puanın yüksek olması, hemşirelerin profesyonel değerlere ve etik konulara daha fazla önem verdiklerini göstermektedir. İç tutarlılık katsayısı Cronbach Alpha değeri 0.95 olan ölçeğin (Orak ve Alpar, 2012), bu çalışmada Cronbach Alpha değeri 0.96'dır.

İstatistiksel analiz

Veriler, Statistical Package for Social Science (SPSS) 22 ile değerlendirildi. Hastaların tanıtıcı özellikleri sayı ve yüzdelik dağılımlar, hastaların Hemşirelerin Profesyonel Değerleri Ölçeği puan ortalamaları ise ortalama ve standart sapma kullanılarak belirlendi. Kolmogorov-Smirnov testi ile grup içi dağılımların normalliği değerlendirildi. Tanıtıcı özelliklere ilişkin gruplar (cinsiyet, medeni durum vb.) arası karşılaştırmalar, normal dağılımlar için student t testi ve ANOVA testi ile değerlendirildi. İstatistiksel olarak anlamlılık sınırı $p < 0.05$ değeri kabul edildi.

Etik

Araştırmanın yürütülebilmesi için bir üniversitenin hemşirelik fakültesinin Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'ndan ve araştırmanın yapıldığı eğitim ve araştırma hastanesi'nden yazılı izin alındı (Etik Onay Kodu: 62 ve Kurum Onay Kodu: 160). Araştırmaya dahil edilen hemşirelerden de yazılı ve sözel izin alındı.

BULGULAR

Araştırma kapsamındaki 72 ameliyathane hemşiresinin tanıtıcı özellikleri incelendiğinde, hemşirelerin %94.4'ü kadındı. Hemşirelerin yaş ortalaması 33.43 ± 4.30 (23-41) yıl olarak saptandı. Hemşirelerin %62.5'inin evli, %44.4'ünün lisans mezunu olduğu ve %63.9'unun gelir durumunu orta düzeyde belirttiği saptandı. Çalışma şartları ile ilgili veriler incelendiğinde, hemşirelerin %55.6'sının ayda 160-180 saat arasında ve %34.7'sinin 1-15 yıl süredir ameliyathane hemşiresi olarak çalıştığı belirlendi. Hemşirelerin etik hakkındaki eğitim durumları incelendiğinde ise, %81.9'unun etik hakkında eğitim aldığı ve etik eğitim alan hemşirelerin de %51.4'ünün bu eğitimi önlisans/lisans/lisansüstü eğitimi sırasında aldığı saptandı (Tablo 1).

Tablo 1. Hemşirelerin Sosyodemografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Sosyodemografik Özellikler	Sayı	Yüzde
Cinsiyet		
Kadın	68	94.4
Erkek	4	5.6
Yaş		
23-28 yaş	19	17.7
29-34 yaş	24	22.6
35-40 yaş	22	20.7
41 yaş ve üzeri	41	39.0
Medeni durum		
Evli	45	62.5
Bekar	27	37.5

Eğitim durumu		
Lise	2	2.8
Ön lisans	30	41.7
Üniversite	32	44.4
Lisans üstü	8	11.1
Gelir Durumu		
Kötü	4	5.6
Orta	46	63.9
İyi	22	30.6
Aylık çalışma süresi		
160-180 saat	40	55.6
181-200 saat	23	31.9
201 saat ve üzeri	9	12.5
Ameliyathane hemşiresi olarak çalışma yılı		
1-5 yıl	25	34.7
6-10 yıl	23	31.9
11-15 yıl	14	19.4
16-20 yıl	7	9.7
21-25 yıl	3	4.2
Etik eğitimi alma		
Evet	59	81.9
Hayır	13	18.1
Etik eğitimi nereden aldığı		
Önlisans/Lisans/Lisansüstü Eğitim	37	51.4
Hizmet içi eğitim	30	41.7
Sözlü, yazılı basın (internet)	5	6.9

Araştırmada, Hemşirelerin Profesyonel Değerleri Ölçeği toplam ve alt boyut puan ortalamaları incelendiğinde; ölçek toplam puan ortalaması 170.93±22.58 (119-220), güvenlik alt boyutunun toplam puan ortalaması 16.05±2.44 (11-20), sorumluluk alt boyutunun toplam puan ortalaması 26.04±4.55 (17-35), harekete geçme alt boyutunun toplam puan ortalaması 18.84±3.27 (13-25), insan onuru alt boyutunun toplam puan ortalaması 43.44±5.91 (29-55) ve otonomi alt boyutunun toplam puan ortalaması 16.25±2.44 (10-20) olarak saptandı (Tablo 2).

Tablo 2. Hemşirelerin 'Hemşirelerin Profesyonel Değerleri Ölçeği' ve Alt Boyutlarının Puan Ortalamaları

Ölçek ve Alt Boyutları	X±SS	Minimum	Maksimum
Güvenlik	16.05±2.44	11	20
Sorumluluk	26.04±4.55	17	35
Harekete Geçme	18.84±3.27	13	25
İnsan Onuru	43.44±5.91	29	55
Otonomi	16.25±2.44	10	20
Hemşirelerin Profesyonel Değerleri Ölçeği	170.93±22.58	119	220

Hemşirelerin sosyo-demografik özellikleri ile Hemşirelerin Profesyonel Değerleri Ölçeği puan ortalamaları arasındaki fark incelendiğinde, hemşirelerin yaş, cinsiyet, eğitim durumu, ameliyathane hemşiresi olarak çalışma yılı ve etik eğitimi alma ile Hemşirelerin Profesyonel Değerleri Ölçeği puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmadı ($p>0.05$) (Tablo 3).

Araştırma kapsamına alınan kadın hemşirelerin, 29-34 yaş arasındakilerin, üniversite mezunu olanların 6-10 yıldır ameliyathane hemşiresi olarak çalışanların ve etik eğitimi alanların Hemşirelerin Profesyonel Değerleri Ölçeği puan ortalamalarının daha yüksek olduğu saptandı (Tablo 3).

Tablo 3. ‘Hemşirelerin Profesyonel Değerleri Ölçeği’ Puan Ortalamalarının Sosyo-demografik Verilerine Göre Karşılaştırılması

Sosyo-demografik Özellikler	X±SS	İstatistiksel Değer
Cinsiyet		
Kadın	171.47±20.96	t=1.686
Erkek	161.75±46.20	p=0.273
Yaş		
23-28 yaş	172.45±30.90	
29-34 yaş	174.04±22.21	F=11.610
35-40 yaş	169.42±20.31	p=0.703
41 yaş ve üzeri	156.00±17.32	
Eğitim durumu		
Lise	157.50±20.50	
Ön lisans	166.96±21.23	F=1.938
Üniversite	177.62±21.86	p=0.132
Lisans üstü	162.37±26.81	
Ameliyathane hemşiresi olarak çalışma yılı		
1-5 yıl	169.60±17.04	
6-10 yıl	177.34±25.65	F=0.834
11-15 yıl	167.50±24.88	p=0.509
16-20 yıl	166.57±27.53	
21-25 yıl	159.00±14.79	
Etik eğitimi alma		
Evet	172.84±22.29	t=0.144
Hayır	162.23±22.66	p=0.126

TARTIŞMA

Çalışma sonucunda ameliyathane hemşirelerinin ölçekten aldıkları puan ortalaması ile profesyonel değerlere ve etik konulara önem verdikleri saptandı. Literatür incelendiğinde ise, yönetici hemşireler, kardiyak cerrahi hemşireleri, onkoloji hemşireleri ve hemşirelik öğrencilerinin profesyonel değerlerinin incelendiği ve bu çalışmaların sonucunda hemşire ve hemşirelik öğrencilerinin profesyonel değerlerinin yüksek olduğu belirtilmektedir ([Al Banna, 2018](#); [Gallegos ve Sortedahl, 2015](#); [Göriş ve diğerleri, 2014](#); [Kantek, Kaya ve Gezer, 2015](#); [Kaya ve Kantek, 2016](#); [Kaya, Işık, Şenyuva ve Kaya, 2012](#); [Karadağlı, 2016](#); [Orak ve Alpar, 2012](#); [Tanrıverdi, 2017](#); [Zengin ve diğerleri, 2018](#)). Araştırma bulgusunun literatür ile uyumlu olduğu görülmekte, hareketli, dinamik ve karmaşık bir süreçte çalışan ameliyathane hemşirelerinin de profesyonel değerlerini benimsediğini gösteren anlamlı bir sonuç olarak literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Ameliyathane hemşirelerinin ‘Hemşirelerin Profesyonel Değerleri Ölçeği’ nin alt boyutlarından aldıkları puanlar incelendiğinde, en yüksek puanı ‘insan onuru’ndan, en düşük puanı ise ‘güvenlik’ten aldıkları saptandı. Amerikan Hemşireler Derneği en fazla onur, adalet ve dürüstlük etik kodları üzerinde durmaktadır ([Fowler, 2015](#)). Bu değerler ile insanlık onuru, hemşirelik uygulamalarının temelinde yer almaktadır (Fowler, 2015). Ülkemizde, Kantek ve arkadaşlarının hemşirelik öğrencileri ile yaptığı çalışmada öğrencilerin en önemli profesyonel değerinin ‘insan onuru’ ve ‘otonomi’ olduğu, Çetinkaya ve arkadaşlarının hemşireler ve Karadağlı ile Kaya ve arkadaşlarının da öğrenciler ile yaptığı çalışmada da en fazla ‘insan onuru’ alt boyutundan puan aldığı, Al-Banna’nın kardiyak cerrahi hemşireleri ile yaptığı araştırmada ise ‘insan onuru’ alt boyutundan en düşük puanı aldığı belirtilmektedir (Al Banna, 2018; Çetinkaya, Paslı ve Aydın, 2017; Kantek ve diğerleri, 2015; Karadağlı, 2016; Kaya ve diğerleri, 2012). Araştırma sonuçlarının literatür ile paralel olduğu görülmektedir. Hemşirelik mesleğinin temelini oluşturan insanı insanca kabul etme, empati ve bakım verirken mahremiyete önem verme gibi değerlerin ‘insan onuru’ puanının yüksek çıkmasında etkisi olduğu düşünülmektedir.

Araştırmada, hemşirelerin yaş, cinsiyet, eğitim durumu, ameliyathane hemşiresi olarak çalışma yılı ve etik eğitimi alma gibi özelliklerinin hemşirelikte profesyonel değerleri etkilemediği saptandı. Görüş ve arkadaşları ile Kaya ve Kantek’in yaptığı çalışmada da cinsiyet ve çalışma süresinin hemşirelerin profesyonel değerlerini etkilemediği belirtilmektedir ([Göriş ve diğerleri, 2014](#); [Kaya ve Kantek, 2016](#)). Kaya ve arkadaşlarının hemşirelik öğrencileri ile yaptığı çalışmada da öğrencilerin yaş ve cinsiyetlerinin hemşirelikte profesyonel değerleri etkilemediği belirtilmektedir ([Kaya ve diğerleri, 2012](#)). Karadağlı’nın hemşirelik öğrencileri ile yaptığı çalışmada ise hemşirelik öğrencilerinin cinsiyeti ile profesyonel değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu bildirilmiştir ([Karadağlı, 2016](#)). Kaya ve Kantek’in, Martin ve arkadaşlarının, Orak’ın ve Rassin’in çalışmasında ise eğitim durumunun hemşirelerin profesyonel değerlerini etkilediği belirtilmektedir ([Kaya ve Kantek, 2016](#); [Martin, Yarbrough ve Alfred, 2003](#); [Rassin, 2008](#)). Eğitim ve öğrenim durumu ile profesyonel değerler arasında fark olmamasında, bu çalışmadaki ameliyathane hemşirelerinin büyük çoğunluğunun etik eğitimi alması ve ön lisans ile lisans düzeyinde eğitime sahip olmasının etkili olduğu düşünülmektedir.

SONUÇ

Çalışma sonucunda ameliyathane hemşirelerinin ‘Hemşirelerin Profesyonel Değerleri Ölçeği’nden aldıkları puan ortalaması ile profesyonel değerlere ve etik konulara önem verdikleri saptanmıştır. Ameliyathane hemşirelerinin en az lisans düzeyinde eğitime sahip olması, profesyonel değerler ve etik ilkeler ile ilgili eğitimlerinin devamlılığının sağlanması ve bu konuda daha kapsamlı araştırmaların yapılması önerilmektedir.

Yazar Katkı Payları: Yazarlar, çalışmanın planlanması, literatür taraması, etik kurul başvurusu, verilerin toplanması, analizi ve yorumlanması ile çalışmanın rapor haline getirilmesinde eşit düzeyde katkı sağlamıştır.

Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Teşekkür: Çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden ameliyathane hemşirelerine katkıları için teşekkür ederiz.

KAYNAKLAR

- Al Banna, DA. (2018). Core professional and personal values of nurses about nursing in erbil city hospitals: A profession, not just career. *Nurs Healthc Int J*, 2(6), 169-173.
- Aslan, Ö., Vural, H., Avcı, P.Y. (2003). Ameliyathane hemşirelerinin etik sorunlara yönelik yaklaşımlarının belirlenmesi. *Gülhane Tıp Dergisi*, 45(2), 147-152.
- Çetinkaya, E.U., Paslı, G.E., Aydınli, A. (2017). Professional values of Turkish nurses: a descriptive study. *Nurs Ethics*, 24(4), 493-501.
- Fowler, F.M. (2015). *Guide to the code of ethics for nurses with interpretive statements: Development, interpretation, and application*. Georgia Avenue, USA: ANA.
- Gallegos, C., Sortedahl, C. (2015). An Exploration of professional values held by nurses at a large freestanding pediatric hospital. *Pediatr Nurs*, 41(4), 187-195.
- Göriş, S., Kılıç, Z., Ceyhan, Ö., Şentürk, A. (2014). Hemşirelerin profesyonel değerleri ve etkileyen faktörler. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 5(3), 137-142.
- Kantek, F., Kaya, A., Gezer, N. (2015). The relationship between professional values , student 's satisfaction and tendency to leave the school. *Int J New Trends Educ Their Implic*, 6(1), 38-45.
- Karadağlı, F. (2016). Hemşirelik öğrencilerinin profesyonel değer algıları ve etkileyen faktörler. *Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 9(2), 81-91.
- Karagöz, S. (2000). Cerrahi Hemşireliği ve Etik. *C.Ü. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 1, 1-15.
- Kaya, A., Kantek, F. (2016). Yönetici hemşirelerin profesyonel değerler algısı ve etkileyen faktörler. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, 3(1), 18-25.
- Kaya, H., Işık, B., Şenyuva, E., Kaya, N. (2012). Hemşirelik öğrencilerinin bireysel ve profesyonel değerleri. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 15(1), 18-26.
- Lin, Y.H., Wang, L.S. (2010). A Chinese version of the revised Nurses Professional Values Scale: Reliability and validity assessment. *Nurse Educ Today*, 30, 492-8.
- Martin, P., Yarbrough, S., Alfred, D. (2003). Professional values held by baccalaureate and associate degree nursing students. *J Nurs Scholarsh*, 35(3), 291-296.
- Orak, N.Ş., Alpar, Ş.E. (2012). Hemşirelerin Profesyonel Değerleri Ölçeği'nin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 2(1), 522-531.
- Rassin, M. (2008). Nurses' professional and personal values. *Nursing Ethics*, 15(5), 614-630.
- Sabancıoğulları, S., Doğan, S. (2012). Profesyonel kimlik gelişimi ve hemşirelik. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 15, 275-82.
- Schroeter, K.(1999). Ethical perception and resulting action in perioperative nurses, *AORN J*, 69(5), 991-1002.
- Sellman, D. (2011). Professional values and nursing. *Med Health Care Philos*, 14, 203-8.
- Shaw, H.K., Degazon, C. (2008). Integrating the core professional values of nursing: a profession, not just a career. *J Cult Divers*, 15, 44-50.
- Tanriverdi, H.(2017). Hemşirelerin profesyonel değerleri ile örgütsel vatandaşlık davranış düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Ulakbilge Dergisi*, 5(13), 1183-1204.
- Vezeau, T.M. (2006). Teaching professional values in a BSN program. *Int J Nurs Educ Scholarsh*, 3, 25.
- Vicdan, A., K. (2010). Hemşirelikte profesyonellik. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi Sempozyum Özel Sayısı*, 260-263.
- Weis, D., Schank, M.J. (2000). An Instrument to measure professional nursing values. *J Nurs Scholarsh*, 32(2), 201-204.
- Zengin, M., Yayan, E.H., Yıldırım, N., Akın, E., Avşar, Ö., Mamiş E. (2018). Pediatri hemşirelerinin profesyonel değerlerinin profesyonel tutumlarına etkisi. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi*, 5(3), 316-323.